Eigen Zaak verschijnt dinsdag tot en met zaterdag onder redactie van Karin Jušek e

'Liever acht klappers en één misser, dan nul-nul'

DE WEEK VAN:

Kunsthandelaar **Frank Buunk** (50) ontdekt dat hij het lang geleden zoekgeraakte schilderij 'Grazende Kalfjes' van Piet Mondriaan voor een habbekrats op de kop tikte.

Frank Buunk bestudeert in zijn restauratieatelier de handtekening van Piet of Frits Mondriaan op het schilderij 'Grazende kalfjes' FOTO ROB VOSS

Woensdag

Tegen een uur of vijf in de namiddag levert Wopke, onze chauffeur, de aankopen af van de veiling van vorige week in Amsterdam. Ik zit in de galerie en ga naar de keuken achter waar hij de spullen neerzet.

Daarbij zit ook een schilderij van Mondriaan, voor € 2500 op de kop getikt. Een Frits Mondriaan, denken we dan nog. Die oom van Piet was een eeuw terug veel populairder. Ik vond het wel een aardig ding. Toen ik de foto zag die Arie, mijn veilingstruiner, had genomen, schoot door mijn hoofd dat het wel eens een 'Piet' kon zijn. Dat was ik eigenlijk alweer vergeten.

Maar nu ik het werk in het echt zie, denk ik meteen: dat kan een 'Piet' zijn. Dan is 'ie zo een ton waard. De handtekening links onder is inderdaad F. Mondriaan. Maar die F is recht, Frits tekende met zwierige letters.

Ik schijn met een uv-lamp op het doek. Onder de F zit geen P, maar wellicht is van de P een F gemaakt. Niet zo vreemd, wellicht dacht de eigenaar honderd jaar geleden dat een 'Frits' meer op zou brengen.

Wat ook kan: Frits heeft de handtekening vervalst en zich een schilderij van Piet toegeëigend om ook eens een echt kunstwerk op zijn naam te hebben. Want zelf maakte hij alleen landschapjes, geen artistiek werk.

De uv-lamp onthult wel andere retouches. Onder de verf van de groene weide verschijnt het silhouet van een grazend kalfje. Nog eentje, want er staan er al drie op. Deze is weggemoffeld. Later is er waarschijnlijk een witte, dikke pink bij geschilderd. Die graast niet, maar kijkt op. Zo'n tafereel is niets voor Piet. En onder de witte pink doemt nóg een klein, grazend kalfje op.

Het loopt al tegen zessen. Ik heb honger en ga naar huis om te eten.

Donderdag

's Ochtends verder in het restauratieatelier. Achter op het bovenste latje van het spieraam staat in potloodletters: 'Mondriaan'. Ik denk meteen aan het handschrift van Piet. Daarnaast staat: 'Grazende kalfjes', en, 'Ringdijk 81'.

Ja, en *Grazende kalfjes*, die titel ken ik wel. In de bekendste catalogus van het werk van Piet Mondriaan, de catalogue raisonné van Mondriaan-kenner dr Joop Joosten, staat dat er twee werken uit dat jaar zijn geëxposeerd in het Stedelijk Museum in Amsterdam, dat blijkt uit het gemeentearchief. De ene heet *Avond*, de andere, jawel, *Grazende kalfjes*. Niemand weet waar ze zijn. Zou dit een van de twee verloren zonen zijn?

Ik heb het gevoel van wel. Alles wijst erop. In 1903 , het jaar van de expositie, woonde Mondriaan namelijk op de Ringdijk 81, een straat in Watergraafsmeer, in Amsterdam. En dat adres staat dus óók achter op het spieraam. Dat ontdekt Nina, een van onze kunsthistorici, na een poosje googelen.

Wat die witte pink op het doek doet, weet ik niet. Misschien schilderde Piet hem er later bij, hij is atypisch voor Mondriaan.

Misschien heeft hij de pink erbij gezet omdat hij het schilderij dan kon verkopen. Piet was een arme man, hij verkocht zo goed als niets in die jaren. Dus zo onlogisch is dat niet. Sommige mensen maken van Mondriaan een soort god, maar hij was ook maar een mens.

Ik bel Christie's, de veiling die ons het werk verkocht. Ik vertel dat ik denk dat we een échte Piet te pakken hebben en zeg voor de gein dat we de aankoop eventueel willen terugdraaien. Ik had immers een Frits verwacht!

Ik ga direct langs met het schilderij. Zo kunnen Jop Ubbens, de chairman van Christie's, en Jetske Homan van der Heide, van moderne kunst, zelf hun oordeel vellen. Jop feliciteert me. Het werk is hun ontgaan tijdens de kijkdagen. Het hing tussen de klokken en meubels.

Als Jetske het had kunnen zien, had ze het niet gemist. Maar ze was die week weg. Haar collega, specialist in kunst van vóór 1900, nam waar. Jetske reageert fideel. Ze willen de aankoop niet terugdraaien en bieden de oorspronkelijke verkoper, kunsthandelaar Venema, zelfs compensatie. Achteraf zegt Venema dat ik tien jaar geleden ongeïnteresseerd langs dat schilderij in zijn handel liep. Is vast waar, al herinner ik mij er zelf niets van.

Vrijdag

Ik stuur digitale foto's van de Kalfjes naar Hans Janssen, de conservator van het gemeentemuseum in Den Haag, waar de bekende *Victory Boogie Woogie* hangt. Ik ben benieuwd wat hij van deze hervonden Mondriaan vindt.

's Avonds, 19.11, mailt Janssen terug: 'Ziet er heel overtuigend uit. Kan heel goed Kalfjes uit 1903 zijn. Die overigens eerder als Pink moet worden geboekstaafd.' Hij doelt op dat on-Mondriaanse, witte kalf.

Als het donker wordt rijdt chauffeur Wopke de Kalfjes naar Leiden, naar Joop Joosten. Hij kreeg er een eredoctoraat van de universiteit voor zijn Mondriaan-kennis, en wil er het hele weekend op studeren.

Zaterdag

Hans Janssen stuurt mij vanavond een leuke e-mail. Hij schrijft: 'Ik was toevallig op bezoek bij de familie Joosten, en zag dat je daar je doekje zomaar achterliet.' Over de echtheid: 'Passages in het schilderij komen vertrouwd over, als het om Piet gaat. De naam Mondriaan in potlood op het latje achterop lijkt van zijn hand. Maar die pink zet de boel op stelten. Heb je al gekeken met uv, en röntgen?' Röntgen doen we later, om te achterhalen wat er nog meer onder de verf zit.

Zondag

Tegen het vallen van de avond haal ik het doek weer op uit Leiden. Joosten zegt: 'Ik certificeer het. Dit is een Piet Mondriaan. Ik zet hem in het supplement van de catalogue raisonné.'

Als ik terug in Ede ben, bel ik de kunstredactie van De Telegraaf om het nieuws te vertellen.

Maandag

De journalist van De Telegraaf belt terug. Ik mail wat foto's van de Kalfjes, en vertel hoe de vork in de steel zit. Voor de rest is het druk in de galerie. Midden in de nacht verstuur ik persberichten.

Dinsdag

's Ochtends vroeg lig ik in het zwembad. Mijn telefoon trilt zowat van de rand af. Ik zwem naar de kant en half hijgend van de inspanning geef ik alvast een paar interviews. Ik haast me naar de galerie, want daar wachten journalisten en fotografen. 's Avonds ga ik naar radioshow 'Met het oog op morgen' en 'De wereld draait door' op tv.

Critici zijn er altijd. Kunsthistoricus Baars, met wie ik vrienden ben, gelooft er niets van, zegt hij op tv. Baars let op de verschillen van dit schilderij met andere van Piet, ik zie overeenkomsten. En Hans Janssen zegt in De Volkskrant en Het Parool dat hij het werk niet erkent als een 'Piet'. Hij is gepikeerd dat ik dat schreef in mijn persbericht.

Janssen is een goede vent. Alleen heeft hij, net als Baars, meer tijd nodig om in te zien dat dit gaat om een échte Piet Mondriaan.

Ik ben geen twijfelaar. Ik ontdekte acht Mesdags. Maar eentje bleek vals, direct na aankoop. Soms zit ik ernaast. Maar dat vind ik niet erg.

Beter één grote misser en acht klappers, dan altijd nul-nul spelen. Tegen de tijd dat de experts het zeker weten, heb ik het schilderij allang gekocht. Dát is het verschil.

Meer Buunk: BNR Nieuws Radio 9.00-12.00 In de Ban van de week

OPGETEKEND DOOR LUCETTE MASCINI

Bedrijf: Simonis & Buunk
Eigenaren: Frank Buunk en Mariëtte Simonis
Activiteit: Verkoop van schilderijen van Hollandse meesters, van € 1000 tot € 900.000
Vestigingen te Ede: galerie klassiek werk, galerie moderne kunst, restauratieatelier
Personeel: 21
Omzet 2005: € 15 mln